

RAPPORT

SPV Maatregelpakket

Klant: Gemeente Vaals

Referentie: BH7765TPRP2201181132

Status: Finale versie/00

Datum: 25 maart 2022

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Amerikalaan 110
6199 AE MAASTRICHT AIRPORT
Transport & Planning
Trade register number: 56515154

+31 88 348 78 48 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: SPV Maatregelpakket

Ondertitel: SPV Maatregelpakket
Referentie: BH7765TPRP2201181132
Status: 00/Finale versie
Datum: 25 maart 2022
Projectnaam: SPV Vaals
Projectnummer: BH7765
Auteur(s): Jeroen Winkelmolen

Opgesteld door: Koen Schreurs

Gecontroleerd door: Jeroen Winkelmolen

Datum/Initialen: 2022/03/25

Goedgekeurd door: Jeroen Winkelmolen

Datum/Initialen: 2022/03/25

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

Disclaimer	1
1 Inleiding	2
2 De prioritaire risicothema's van de gemeente Vaals	3
3 Doelen	4
4 Maatregelen	6
Bijlage A: Aanvullende maatregelen verkeerseducatie – Gemeente Vaals	14
Onderbouwing advies aanvullende educatiemaatregelen	17

Disclaimer

Dit maatregelpakket heeft een ambtelijke status en dient een tweetal doelen:

- 1) Het maatregelpakket is input voor de bestuurlijke gemeentelijke programmering van projecten doordat ze mee worden genomen in o.a. begrotingen en formele, bestuurlijke beleidsprogramma's.
- 2) Het maatregelpakket dient als basis voor het aanvragen van subsidie in het kader van de impuls gelden van het SPV. Het maatregelpakket voldoet aan alle eisen van het 'Stappenplan uitvoeringsprogramma' van het Kennisnetwerk SPV

Dit document is in samenspraak met de gemeente Vaals opgesteld.

1 Inleiding

Om de verkeersveiligheid in de gemeente Vaals structureel te kunnen verbeteren, werkt de gemeente samen met de regio Maastricht Heuvelland en de provincie Limburg. Het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030 wordt doorvertaald naar de context van de gemeente.

Het SPV beschrijft beleidsthema's die tot risico's kunnen leiden in het verkeerssysteem. Al deze thema's maken onderdeel uit van het verkeerssysteem in de gemeente Vaals en zorgen voor risico's op verkeersongevallen. Zodoende behoeven al deze thema's basis-aandacht. Daarnaast zijn er ook enkele beleidsthema's die specifiek in de gemeente Vaals een verhoogd risico vormen op verkeersongevallen. In 2021 is een risicoanalyse uitgevoerd waarmee in beeld is gebracht welke thema's in de gemeente Vaals extra focus behoeven omdat deze een verhoogd risico hebben op ongevallen in de gemeente. Het voorliggende maatregelpakket bevat doelstellingen om deze prioritaire risicothema's aan te pakken en concrete maatregelen om deze doelen te realiseren.

2 De prioritaire risicothema's van de gemeente Vaals

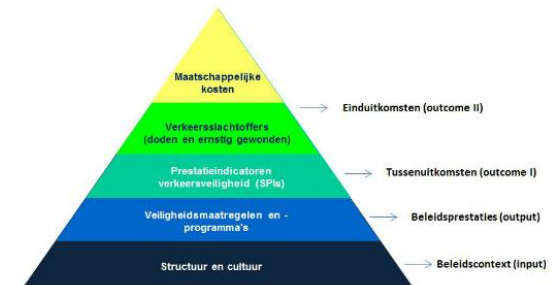
Uit de risicoanalyse zijn de volgende prioritaire risicothema's van de gemeente Vaals naar voren gekomen:

- Veilige infrastructuur: 60 km/u wegen
- Kwetsbare verkeersdeelnemers: Fietzers en e-bike, voetgangers en ouderen
- Rijden onder invloed
- Snelheid in het verkeer: 30 en 60 km/u wegen
- Afleiding in het verkeer
- Verkeersovertreders

3 Doelen

Risicogestuurd beleid is gericht op een proactieve aanpak van de belangrijkste verkeersveiligheidsrisico's in het verkeerssysteem. Daarbij kijken we dus niet alleen naar ongevallen en slachtoffers, maar ook naar factoren die potentieel kunnen leiden tot gevaarlijke situaties. Vanuit die risicogestuurde aanpak zijn daarom verkeersveiligheidsdoelstellingen gekoppeld aan factoren die leiden tot risico's. De doelstellingen zijn geformuleerd op 3 niveaus¹:

- **A. Beleidsprestatie:** dit niveau bevat doelstellingen die direct gerelateerd zijn aan (beleids)programma's en concrete maatregelen. Bij het formuleren van deze doelstellingen is ook gehouden voor de verankering van de 3 E's (Education, Engineering en Enforcement). Het werken aan deze doelstellingen heeft een direct effect op de **tussenuitkomsten**.
- **B. Tussenuitkomsten:** dit niveau bevat doelstellingen gerelateerd aan de kwaliteit van het verkeerssysteem. Dit omvat bijv. de kwaliteit van de inrichting van wegen, het gedrag van een verkeersdeelnemer of de veiligheid van de voertuigen in het systeem. Het werken aan deze doelstelling heeft een direct effect op de **einduitkomsten**.
- **C. Einduitkomsten:** dit niveau bevat doelstellingen die iets zeggen over de slachtoffers.

¹ Deze niveaus komen overeen met de 3 middelste lagen van de verkeersveiligheidspiramide. Dit model geeft weer hoe beleidsinspanningen en resultaten samenhangen en zijn ingebed in hun context. De structuur en cultuur van een land of gebied zijn de basis voor beleidsmaatregelen en programma's, resulterend in verbeteringen in het verkeerssysteem, reductie in aantal ongevallen en slachtoffers en een reductie van de maatschappelijke kosten.

Onderstaande tabel geeft het overzicht van de doelen per risicothema.

	Risicothema	Beleidsprogramma	Tussenuitkomsten	Einduitkomsten	Partners
		<i>Beleid en maatregelen</i>	<i>Kwaliteit systeem (gedrag, weginrichting, voertuig)</i>	<i>Ongevallen en slachtoffers</i>	
Verkeerssysteem	60 km/u wegen	<ul style="list-style-type: none"> 1.A1 Passeerruimte creëren o.a. door bermverharding toepassen of verbreding 1.A2 1-richtingsverkeer instellen of afwaarderen naar 30 km/u 1.A3 Realiseren veilige positie voor de fietser op fietsroutes over 60 km/u wegen 1.A4 Inrichting ETW60 conform DV (op selectie v. aandachtswegen) 	<ul style="list-style-type: none"> 1.B1 Ruimte voor veilig passeren of verplaatsen 1.B2 Afname van het aantal aandachtswegen 1.B3 Snelheid meetbaar omlaag 	<ul style="list-style-type: none"> 1.C1 Jaarlijkse afname van het aantal ongevallen op 60 km/u wegen 	<ul style="list-style-type: none"> VVN
	Risicogroepen en -modaliteiten	Kwetsbare verkeersdeelnemers: fiets en e-bike	<ul style="list-style-type: none"> 2.A1 Accentueren positie van de fietser (rood), met name in het buitengebied 2.A2 Veiligere kruispunten <ul style="list-style-type: none"> Oversteken in 2x Snelheidsremming Opstelruimte 2.A3 Sociale veilige fietsroutes creëren 2.A4 Campagne/fietslessen kinderen 2.A5 Campagne gericht op wielrenners 2.A6 Verlichtingscampagnes doorzetten 2.A7 Bereik effectieve educatie vergroten 	<ul style="list-style-type: none"> 2.B1 Toename veilig ingerichte fietsinfrastructuur 2.B2 Afname verkeersonveilig gedrag fietsers (bijv. m.b.t. fietsverlichting) 2.B3 Toename sociale veiligheid 2.B4 Veiliger fietsen door alle doelgroepen 	<ul style="list-style-type: none"> 2.C1 Jaarlijkse afname van het aantal fietsers dat betrokken is bij een ongeval
		Kwetsbare verkeersdeelnemers: ouderen	<ul style="list-style-type: none"> 3.A1 E-bike training voor ouderen 3.A2 Scootmobiel training voor ouderen 3.A3 Opfriscursus verkeersdeelname 3.A4 Bij groot onderhoud controle door mensen uit de inclusieve samenleving 	<ul style="list-style-type: none"> 3.B1 Toename voertuigbeheersing onder ouderen 3.B2 Voldoende verkeersinzicht- en kennis 	<ul style="list-style-type: none"> 3.C1 Jaarlijkse afname van het aantal ouderen dat betrokken is bij een ongeval

Gedrag individuele verkeersdeelnemer	Rijden onder invloed	<ul style="list-style-type: none"> • 4.A1 Structurele samenwerking met politie opzetten • 4.A2 Zo goed mogelijk aan (blijven) sluiten bij landelijke/provinciale campagnes 	<ul style="list-style-type: none"> • 4.B1 Jaarlijkse afname van het aantal mensen dat onder invloed van alcohol/drugs deelneemt aan het verkeer 	<ul style="list-style-type: none"> • 4.C1 Jaarlijkse afname van het aantal ongevallen toe te dragen aan verkeersdeelname onder invloed 	<ul style="list-style-type: none"> • Politie • Rijk • Provincie
	Snelheid in het verkeer (30/60)	<ul style="list-style-type: none"> • 5.A1 Handhaving op risicovolle wegen • 5.A2 Snelheidsremmende maatregelen plaatsen • 5.A3 Snelheidsdisplays plaatsen 	<ul style="list-style-type: none"> • 5.B1 Jaarlijkse afname van het aantal kilometers weglengte waarbij de maximumsnelheid met >10 km/u wordt overschreden • 5.B2 Op selectie van 30/60 aandachtswegen een reductie van de V85 	<ul style="list-style-type: none"> • 5.C1 Jaarlijkse afname van het aantal ongevallen toe te dragen aan snelheidsoverschrijdingen 	<ul style="list-style-type: none"> • VVN • Politie
	Afleiding in het verkeer	<ul style="list-style-type: none"> • 6.A1 Structurele samenwerking met politie opzetten • 6.A2 Zo goed mogelijk aan (blijven) sluiten bij landelijke/provinciale campagnes 	<ul style="list-style-type: none"> • 6.B1 Jaarlijkse afname van het aantal mensen dat wordt afgeleid terwijl men deelneemt aan het verkeer 	<ul style="list-style-type: none"> • 6.C1 Jaarlijkse afname van het aantal ongevallen toe te dragen aan afleiding 	<ul style="list-style-type: none"> • Politie
	Verkeersovertreders	<ul style="list-style-type: none"> • 7.A1 Handhaving op foutief gedrag (ook gericht op de fiets) • 7.A2 Zo goed mogelijk aan (blijven) sluiten bij landelijke/provinciale campagnes 	<ul style="list-style-type: none"> • 7.B1 Jaarlijkse afname van het aantal verkeersovertreders 	<ul style="list-style-type: none"> • 7.C1 Jaarlijkse afname van het aantal ongevallen veroorzaakt door structurele verkeersovertreders. • 7.C2 Jaarlijkse afname van het aantal ongevallen veroorzaakt door 'huftergedrag'. 	<ul style="list-style-type: none"> • Politie

Tabel 1 Doelen gemeente Vaals

4 Maatregelen

Om de doelstellingen te realiseren gaat de gemeente Vaals projecten uitvoeren. De maatregelen die worden uitgevoerd in deze projecten zijn te verdelen in de 3 E's: Education (gedrag en voorlichtingscampagnes), Engineering (fysieke aanpassingen in de omgeving) en Enforcement (handhavingsactiviteiten). In onderstaande tabel zijn de projecten die de gemeente Vaals uit gaat voeren voor het aanpakken van de risicothema's weergegeven. De projecten zijn allemaal voorzien van de volgende kenmerken:

- Prioriteit: verdeeld in de categorieën hoog, middel en laag. De prioriteit is ingeschat door op basis van de beschikbare data de mate van risico kwalitatief te bepalen

- Koppeling aan één of meerdere prioritaire risicothema's
- Koppeling aan één of meerdere doelstellingen
- Risicogestuurde onderbouwing
- Onderbouwing van het effect van de maatregel op het verlagen van het risico
- Wijze van effectmonitoring
- Budget: voor een inschatting van het benodigde budget is gebruik gemaakt van het rapport Kostenkentallen menukaart investeringsimpuls verkeersveiligheid (Arcadis, 2020²).
- Verantwoordelijke: hier is/zijn de verantwoordelijk partij(en) voor de uitvoering benoemd.

Prioriteit	Risicolocatie-/gedrag	Risicothema(s)	Doelstelling	Risicogestuurde onderbouwing	Onderbouwing maatregel	Monitoring	Budget	Verantwoordelijke
Hoog	N278 kruising Klaasvelderweg Lemiers	Veilige infrastructuur; Heterogeniteit in het verkeer		Het kruispunt kent veel verkeer. Ook is de kruisende beweging over de N278 onderdeel van het fietsenknoppuntennetwerk, dit maakt het aannemelijk dat recreatieve fietsers op dit punt oversteken. De kruising is onoverzichtelijk ingericht met o.a. slecht zicht door geparkeerde auto's. De V85 ligt ter hoogte van het kruispunt >50 km/u. In het verleden hebben er enkele ongevallen plaatsgevonden.	Overzichtelijke kruising creëren (ovonde?) zorgt voor een duidelijker wegverloop, beter overzicht, en verkleint het risico op ongevallen. Een veilige fietsoversteek draagt op dit punt ook bij aan een lager risico op ongevallen.	Monitoren ongevallen	Op aanvraag, afhankelijk van kruispuntvorm en ontwerp. Kan worden opgenomen in herinrichting N278 binnen de kom Vaals	Provincie
Hoog	N278 binnen de kom Vaals	Kwetsbare deelnemers in het verkeer: fietsers, ouderen; Snelheid in het verkeer	2.A1, 2.B1, 2.C1, 3.A4, 3.C1, 4.A2, 5.B1, 5.C1	De N278 is een provinciale weg die dwars door de kern Vaals loopt. De weg vormt de ontsluiting voor de hele kern. Ook liggen er aan de weg diverse voorzieningen die (toeristisch) langzaam verkeer aantrekken. In de kern Vaals wonen relatief veel ouderen. Ook deze ouderen maken gebruik van de wegen richting de voorzieningen en kruisen de N278. Er is dus veel	Door het realiseren van veilige oversteekplaatsen en een veilige plek voor fietsers (vrijliggend fietspad of verhoogd aanliggend fietspad indien niet mogelijk), verlaagt het risico op ongevallen.	Monitoren snelheid, monitoren ongevallen	€ 453.803,20, (vrijliggend fietspad) excl. €46.500,- per voetgangers-oversteekplaats en €54.100,- per fietsoversteek	Provincie

² <https://www.kennisnetwerkspv.nl/getmedia/97dea683-bd76-4492-a165-f18c70daf7f6/Kostenkengetallen-SPV-16-6-D10008521.pdf.aspx>

Projectgerelateerd

				<p>interactie op de diverse kruisingen op de weg. De weg voldoet niet volledig aan de richtlijnen. Zo ligt er geen vrijliggend fietspad, wordt er geparkeerd langs de rijbaan en zijn er onvoldoende veilige oversteekvoorzieningen. De V85 ligt op deze weg ligt boven de 50 km/u. In het verleden vonden hier de meeste ongevallen plaats, met name rondom oversteeklocaties en kruispunten. Vaak betrof dit een combinatie tussen gemotoriseerd en langzaam verkeer, en bij de letselongevallen was altijd langzaam verkeer betrokken.</p>				
Hoog	Viergrenzenweg, Vaals	60 km/u-wegen; Kwetsbare deelnemers in het verkeer; Snelheid in het verkeer	1.A2, 1.A3, 1.A4, 1.B1, 1.B2, 1.B3, 1.C1, 2.A1, 2.A2, 2.B1, 2.C1, 5.A2, 5.B1, 5.B2, 5.C1	<p>Dit is de route vanuit Vaals richting het Drielandenpunt. Het is een weg waar veel langzaam (tweerichtingen) en gemotoriseerd (eenrichting) toeristisch verkeer zich bevindt. De interactie tussen deze modaliteiten is dan ook groot. Op de top, ter hoogte van de parkeerplaatsen, ontstaat weer een ander soort interactie tussen gemotoriseerd en langzaam verkeer. De weg voldoet niet volledig aan de richtlijnen door o.a. het ontbreken van snelheidsremmende maatregelen. Daarnaast is het bij deze hoge fietsaantallen vaak wenselijk dat er een vrijliggend fietspad ligt. De V85 op deze weg is onbekend, wel kent de weg een extra risico doordat bergaf fietsers een hogere snelheid hebben. In het verleden hebben hier diverse</p>	<p>Om het risico op ongevallen te verkleinen, is het gewenst een vrijliggend fietspad aan te leggen, i.c.m. snelheidsremmende maatregelen voor het gemotoriseerd verkeer. Het plaatselijk invoeren en inrichten van een ETW30-zone of het inzetten van verkeersregelaars op drukke toeristische momenten nabij de drukste voetgangersoversteekgebieden kan ook een positief effect hebben op de snelheid en de kans op ongevallen verlagen.</p>	<p>Monitoren snelheden, monitoren ongevallen</p>	<p>€ 1.061.238,00 (Obv deels klinkers ETW30 deel vanaf De Bokkenrijder en parkeerplaatsen, vrijliggende fietspaden, snelheidsremmende maatregelen</p>	Gemeente

Projectgerelateerd

				ongevallen plaatsgevonden, waaronder ook met fietsers. Daarnaast is de kruising bij De Bokkenrijder onduidelijk ingericht.				
Hoog	Vijlenberg Vijlen	Kwetsbare deelnemers in het verkeer; Snelheid in het verkeer	2.A1, 2.B1, 2.C1, 5.A2, 5.B1, 5.B2, 5.C1	De Vijlenberg in Vijlen is gedurende het toeristisch seizoen zeer druk, met zowel gemotoriseerd als langzaam verkeer. Ook maken er scholieren gebruik van deze weg. Tot de kruising met de Vijlerstraat is de maximumsnelheid 50 km/u. Daarna is de maximumsnelheid 30 km/u. De weg kent geen vrijliggende fietspaden, en de uitrusting van de weg verandert niet in de 30 km/u zone. Hierdoor wordt er hard gereden en is er geen geloofwaardige snelheidslimiet. V85 ligt boven de 30 km/u. En in het verleden vonden er diverse ongevallen plaats.	Fietsers een veilige plek geven (door het doortrekken en verbreden van de suggestiestroken), kruispunten veiliger in te richten, en snelheidsremmende maatregelen toe te passen, verkleint het risico op ongevallen.	Monitoren snelheid, monitoren ongevallen	€ 134.527,40	Gemeente
Middel-Hoog	Gemmenicherweg	Kwetsbare deelnemers in het verkeer; Snelheid in het verkeer	2.A1, 2.B1, 2.C1, 5.A2, 5.B1, 5.B2, 5.C1	De Gemmenicherweg is de hoofdstroom van België naar Vaals. Voor fietsers is het een recreatieve fietsroute. In het laagseizoen zitten er op de weg zo'n 125 fietsers en 4000 mvt/etmaal. In het hoogseizoen vertienvoudigd het aantal fietsers en neemt ook het aantal gemotoriseerde voertuigen fors toe. De weg is deels 50 en 60 km/u, maar de inrichting past daar niet bij. Het 50 km/u deel (zonder komgrens) heeft geen vrijliggend fietspad en het 60 km/8 deel heeft de uitstraling van een 80 km/u weg. Fietsers hebben dus op de hele weg	De weg moet een geloofwaardige inrichting krijgen. De weg ligt in zijn geheel buiten de kom dus het 50 km/u deel wordt 60 km/u. De weg wordt versmald, met kantmarkering en zonder asmarkering. Mogelijk krijgen fietsers een veiligere plek middels een vrijliggend fietspad of fietssuggestiestrook.	Monitoren snelheid, monitoren ongevallen	€ 125.760 (fietssuggestiestrook) € 470.400 (vrijliggend 2-richtingen fietspad 4m breed)	Gemeente

Projectgerelateerd

				geen veilige plek. De V85 ligt fors boven de 50/60 km/u. In het verleden hebben er een tweetal UMS ongevallen plaatsgevonden.				
Middel	Bosstraat Vaals	Kwetsbare deelnemers in het verkeer; Snelheid in het verkeer	2.A1, 2.A2, 2.B1, 2.B4, 2.C1, 5.A1, 5.A2, 5.B1, 5.B2, 5.C1	De Bosstraat is een van de hoofdaders om de wijk te ontsluiten, met een maximumsnelheid van 30 km/u. De weg wordt vaak gebruikt als sluiproute tussen België en Duitsland. De weg kent veel fietsers, met name in het toeristisch seizoen. De weg is uitgerust met asfalt en kent enkele gevaarlijke kruispunten, o.a. vanwege zicht (Von Clermontplein). Kruispunten zijn wel uitgerust met een plateau en de weg kent enkele snelheidsremmende maatregelen. Toch ligt de V85 boven de 30 km/u. In het verleden vonden er diverse ongevallen plaats.	Door attentie verhogende maatregelen toe te passen op het kruispunt, met meer aandacht voor de positie van de fiets (suggestiestroken), en door snelheidsremmende maatregelen toe te passen, wordt het risico op ongevallen verlaagd. Op basis van fietsintensiteiten kan ook worden overwogen de Bosstraat als fietsstraat uit te rusten.	Monitoren snelheid, monitoren ongevallen	€ 489.596,00 (o.b.v. klinkers, snelheidsremmende maatregelen. Excl. inrichting als fietsstraat)	Gemeente
Middel	Mamelisserweg Vijlen	Kwetsbare deelnemers in het verkeer; Snelheid in het verkeer	2.A2, 2.B1, 2.C1, 5.A2, 5.B1, 5.B2, 5.C1	De Mamelisserweg is een verbindingsweg tussen Vijlen en Mamelis, en een verbindingsweg richting de N278, met een maximumsnelheid van 60km/u. De weg kent een vrijliggend fietspad. De gemeente heeft aangegeven dat de bocht aan de noordzijde onoverzichtelijk is. De komgrens/druppel bij Vijlen ligt verkeerd om, waardoor verkeer dat Vijlen met hoge snelheid inrijdt niet hoeft af te remmen. Ook is de fietsoversteek aan de komgrens zeer onduidelijk.	Door de komgrens aan te pakken, met het goed inrichten van de snelheidsremmers en het creëren van een veilige fietsoversteek, verkleint het risico op ongevallen.	Monitoren snelheid, monitoren ongevallen	€ 63.400,00 (uitgaande van veilige fietsoversteek en snelheidsremmer)	Gemeente

Projectgerelateerd

Middel	Vaals-Vijlenerweg Vaals	60 km/u-wegen; Kwetsbare deelnemers in het verkeer; Snelheid in het verkeer	1.A3, 1.A4, 1.B2, 1.B3, 1.C1, 2.A1, 2.A2, 2.B1, 2.C1, 5.A2, 5.B1, 5.B2, 5.C1	Vaals-Vijlenerweg is een 60km/u verbindingsweg tussen Vaals en Vijlen. Deze wordt veel gebruikt als recreatieve fietsroute en fietsroute van en naar het voortgezet onderwijs. De inrichting van de weg kent geen snelheidsremmende maatregelen op wegvakken. En ook niet op alle kruispunten (bijv. kruispunt Harles).	Door snelheidsremmers aan te brengen, te handhaven (met name in toeristisch seizoen), en een veilige plek voor fietsers te creëren (bredere, rode suggestiestroken), verlaagt het risico op ongevallen.	Monitoren snelheid, monitoren ongevallen	€ 429.430,00	Gemeente, politie
Laag	Vijlenstraat-Pannisbergerweg Vijlen	60 km/u-wegen; Kwetsbare deelnemers in het verkeer; Snelheid in het verkeer	1.A2, 1.A3, 1.A4, 1.B1, 1.B3, 1.C1, 2.A1, 2.A2, 2.B1, 2.C1, 5.A2, 5.B2, 5.C1	De wegen zijn smal met een maximumsnelheid van 60 km/u. De wegen worden gebruikt als recreatieve fietsroute, en zijn een verbinding naar campings in het buitengebied. Vooral tijdens het toeristisch seizoen bestaat het verkeer uit veel fietsers, motoren, en gemotoriseerd verkeer. De inrichting is smal en geen volwaardige 60 km/u. In het verleden vond er een enkel ongeval plaats.	Door de wegen in te richten als volwaardige ETW60, incl. veilige plek voor fietsers (rode suggestiestroken) en door een deel 30 km/u in te richten als ETW30, inclusief snelheidsremmers op beide wegdelen, verlaagt het risico op ongevallen.	Monitoren snelheid, monitoren ongevallen	€ 702.013,00	Gemeente
Laag	Hilleshagerweg Vijlen	60 km/u-wegen; Snelheid in het verkeer	1.A4, 1.B3, 1.C1, 5.A2, 5.B1, 5.B2, 5.C2	De Hilleshagerweg is de verbindingsweg naar Mechelen met een snelheidslimiet van 60 km/u. De weg wordt gebruikt als fietsroute voor basis- en voortgezet onderwijs, en door veel toeristisch verkeer. De weg heeft fietsstroken. Tussen de snelheidsremmers ligt de V85 echter nog hoog.	Door meer snelheidsremmende maatregelen toe te passen, gaat de V85 omlaag. Dit draagt bij aan het verkleinen van het risico op ongevallen.	Monitoren snelheid, monitoren ongevallen	€ 82.900,00	Gemeente
Hoog	Toeristen	Kwetsbare deelnemers in het verkeer, fietsers/e-bikes;	2.A3, 2.A5, 2.B2, 2.B3, 2.B4, 2.C1, 7.A1, 7.A2, 7.B1, 7.C1	Toeristen zijn zich niet altijd bewust van het risico van hun (zoekend) rijgedrag of zijn niet altijd bekend met de plaatselijke verkeers(onveilige)situaties. Gevaarlijk rij- en zoekgedrag of	Aan (blijven) sluiten op landelijke en provinciale campagnes en rondom toeristische locaties.	Registratie ongevallen rondom toeristische locaties	Op aanvraag	Gemeente, politie

Projectgerelateerd

		Verkeers- overtreders		onoplettendheid kan het risico op ongevallen vergroten.				
Hoog	Scholieren	Kwetsbare deelnemers in het verkeer: fietsers	2.A3, 2.A4, 2.A6, 2.A7, 2.B2, 2.B3, 2.B4, 2.C1	Scholieren zijn zich niet altijd bewust van het risico van hun fietsgedrag, of de beperkingen van het overige verkeer. Gevaarlijk gedrag of onoplettendheid kan het risico op ongevallen vergroten.	Veilige inrichting van de schoolomgeving, campagne voor ouders en automobilisten hoe te gedragen rondom schoolomgevingen, en campagnes en educatie voor kinderen zorgen voor een veiligere omgeving.	Registratie ongevallen rondom school- omgevingen, handhaving snelheid	Op aanvraag	Provincie, gemeente, scholen, politie
Hoog	Ouderen	Kwetsbare deelnemers in het verkeer: ouderen	3.A1, 3.A2, 3.A3, 3.A4, 3.B1, 3.B2, 3.C1	Voertuigbeheersing is soms lastiger. Denk aan het behouden van evenwicht, tragere reactievermogen, minder behendig in het op- en afstappen, remmen en sturen.	Trainingen en educatie zorgen ervoor dat senioren beter worden in het beheersen van hun voertuigen en de verkeersregels, wat de kans op (eezijdige) ongevallen verkleint.	Registratie ongevallen met ouderen	Op aanvraag	Gemeente
Hoog	Rijden onder invloed	Rijden onder invloed	4.A1, 4.A2, 4.B1, 4.C1	Rijden onder invloed zorgt voor een grotere kans op ongevallen en een grotere kans op slechtere afloop.	Structurele samenwerking met politie en voorlichtingscampagnes zorgen voor groter bewustzijn gevolgen van alcohol in het verkeer.	Registratie van het aantal ongevallen toe te dragen aan verkeers- deelname onder invloed, alcoholcontroles	Op aanvraag	Gemeente, politie
Hoog	Snelheid op risicowegen	Snelheid in het verkeer	5.A1, 5.A2, 5.A3, 5.B1, 5.B2, 5.C1	Er wordt te hard gereden, waardoor het risico op ongevallen verhoogd, maar ook het risico op een slechtere afloop bij een ongeval verhoogd.	Via gedragscampagnes of handhaving het bewustzijn van de gevolgen vergroten bij weggebruikers, en de snelheid afdwingen dragen bij aan het verlagen van het risico op ongevallen.	Monitoren snelheden, monitoren verkeers- ongevallen	Op aanvraag	Gemeente, politie

Projectgerelateerd

Hoog	Afleiding in het verkeer	Afleiding in het verkeer	6.A1, 6.A2, 6.B1, 6.C1	Afleiding in het verkeer zorgt voor een grotere kans op ongevallen en een grotere kans op slechtere afloop door langere reactietijd.	Structurele samenwerking met politie en aanhaken bij MONO campagne zorgt voor groter bewustzijn van de gevolgen van afleiding in het verkeer	Registratie aantal ongevallen toe te dragen aan afleiding in het verkeer	Op aanvraag	Gemeente, politie
------	--------------------------	--------------------------	------------------------	--	--	--	-------------	-------------------

Bijlage A: Aanvullende maatregelen verkeerseducatie – Gemeente Vaals

Voor het opstellen van effectieve verkeerseducatie maatregelen heeft de focus op een specifieke doelgroep de voorkeur. Aansluitend bij de risicothema's richten we ons met verkeerseducatie daarom vooral op fietsers en e-bikers en ouderen. Binnen die doelgroepen komen thema's als afleiding en rijden onder invloed zoveel mogelijk terug. Omdat deze thema's ook buiten deze doelgroepen kunnen spelen, adviseren we tevens aan te sluiten bij landelijke/provinciale campagnes.

Om te bepalen welke aanvullende maatregelen er nodig zijn in de gemeente Vaals, is in afstemming met de provincie Limburg:

- In kaart gebracht wat het huidige aanbod aan verkeerseducatieprogramma's is en wat het bereik en de kwaliteit van deze programma's is;
- Geïventariseerd welke leemtes er zijn in het huidige aanbod;
- Gekeken op welke wijze deze leemtes kunnen worden opgevuld.

Het advies voor aanvullende maatregelen is in Tabel 1 terug te vinden. De wijze waarop dit advies tot stand is gekomen wordt in het vervolg van deze tekst beschreven. Voor de volledigheid zijn in de tabel ter inspiratie voor elk risicothema de suggesties beschreven. In de eerste alinea is telkens aangegeven in hoeverre aanvullende maatregelen voor dit thema in de gemeente gewenst zijn.

Tabel 1 Overzicht met aanvullende maatregelen op gebied van educatie en voorlichting naar risicothema

Risicothema	Aanvullende maatregelen
60 km/u wegen	<p><i>Voor dit thema worden in de gemeente geen specifieke programma's uitgevoerd. Aanvullende maatregelen gewenst.</i></p> <p>Net als op 30 km/uur en 50 km/uur wegen, treffen we op 60 km/uur wegen van een rijke variatie aan verkeersdeelnemers aan. Ook hier zijn er naast autoverkeer veel fietsers en e-bikers onderweg. Dit type wegen bevindt zich vaak in agrarisch buitengebied, waar sprake is van veel landbouwverkeer. Zorg ervoor dat de doelgroepen fietsers en e-bikers via specifieke educatieprogramma's goed worden bereikt. Voor leerlingen in het basis en voortgezet onderwijs zijn speciale school-thuis route projecten beschikbaar, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Op voeten en fietsen naar school</u> (VVN) • <u>Verkeerslokaal</u> (Bureau De Groot Volker) • <u>V8N1</u> (VVN) <p>Voor het agrarisch buitengebied is een speciaal programma beschikbaar voor de groepen 7 en 8, waarbij het veilig omgaan met landbouwverkeer centraal staat: het VMBL-project van CUMELA (VMBL had eerst de naam VMBL). <u>VMBL</u> leert leerlingen hoe ze veilig om kunnen gaan met landbouwvoertuigen op de weg, vanuit hun eigen perspectief. Ze worden hierbij geholpen door AOC-studenten en loon- en landbouwwerkers. VMBL is primair voor de leerlingen van groep 7 en 8 van de basisschool bedoeld.</p>

Fiets en e-bike	<p>Voor dit thema worden in de gemeente zeven programma's uitgevoerd, met name in het basisonderwijs. De programma's waarbij iets gezegd kan worden over de kwaliteit, zijn over het algemeen van goede kwaliteit. Probeer het bereik nog te vergroten. Aanvullende maatregelen zijn nog wel gewenst, met name voor andere doelgroepen (VO, ouderen).</p> <p>In het programma <u>Go Safe zonder afleiding VR</u> van Go Safe ervaren leerlingen van basis- en voorgezet onderwijs (10-14 jaar) via een VR-bril dat het gebruik van een smartphone op de fiets kan leiden tot ernstige ongelukken. Een ander programma over fiets voor de doelgroep 12 – 14 jaar is <u>Op de fiets? Even niets...</u> van VVN. Het programma <u>Op de fiets? Even niets...</u> is een online lesprogramma van Veilig Verkeer Nederland waarin leerlingen zich actief bezig houden met het onderwerp afleiding door mobieltjes op de fiets. Het programma is bedoeld voor de bovenbouw van de basisschool en de eerste klas van het voortgezet onderwijs.</p> <p>Andere programma's die kunnen worden ingezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Streetwise</u> (ANWB) • <u>Fotoframe</u> (Responsible Young Drivers) • <u>Split the Risk</u> (Veiligheid NL) <p>Er wordt jaarlijks een <u>fietsverlichtingscampagne</u> gedaan door ROVL in Limburg.</p> <p><i>Zie ook Ouderen</i></p>
Ouderen	<p>Voor dit thema wordt in de gemeente een programma uitgevoerd. De kwaliteit van het programma is voldoende. Probeer het bereik nog te vergroten. Aanvullende maatregelen zijn nog wel gewenst.</p> <p>Ouderen hebben over het algemeen meer vrije tijd en een rustigere levensstijl. Mensen worden in deze levensfase geconfronteerd met lichamelijke en cognitieve gebreken, die van invloed kunnen zijn op het functioneren in het verkeer. Voor de algehele gesteldheid is het van belang dat ouderen aan het verkeer deel blijven nemen. De (e-)fiets is dan een laagdrempelige optie. Ouderen kunnen veilig blijven fietsen zolang zij de benodigde kennis en vaardigheden bezitten, én vooral zich bewust zijn van hun lichamelijke en geestelijke beperkingen, en hun gedrag daarop afstemmen.</p> <p>Een geschikte aanpak is die van het meerjarenprogramma <u>Doortrappen</u>, opgezet door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Doortrappen ondersteunt provincies en gemeenten om hun oudere, fietsende inwoners bewust en zeker te maken. Doortrappen bestaat uit een landelijk netwerk met vertakkingen in provincies en gemeenten, waardoor gemakkelijk aansluiting is te vinden. Eén van de projecten die hierbij is aangesloten is de opfriscursus <u>Het Nieuwe Fietsen</u> van VVN, een gevarieerde en interactieve workshop voor oudere fietsers. Dit project is ook los uit te voeren.</p>

	<p>Daarnaast zijn er speciale trainingen voor e-fietsers. Deze worden onder meer aangeboden door SOAB en de Fietsersbond.</p> <p>Voor de doelgroep oudere automobilisten is een zelftest ontwikkeld die ouderen inzicht geeft in hun sterke en zwakke punten in hun rijvaardigheid. Na het invullen van de test ontvangt de oudere automobilist een persoonlijk advies en tips om veilig te blijven rijden. Deze Zelfscan Senior Automobilisten is beschikbaar via de websites van het CBR en van VVN.</p> <p>Daarnaast zijn er speciale educatieprogramma's voor ouderen, zoals de VVN <u>Opfriscursus</u> voor de automobilist en de <u>Rijzeker-training</u> van de ANWB.</p>
Rijden onder invloed	<p><i>Voor dit thema wordt in de gemeente een programma uitgevoerd. Over de kwaliteit van het programma kan niets gezegd worden. Probeer het bereik nog te vergroten. Aanvullende maatregelen zijn nog wel gewenst.</i></p> <p>Rijden onder invloed van alcohol en drugs komen onder andere aan de orde in de volgende programma's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Witte Waas (TeamAlert)</u> • <u>3D Tripping Car</u> (Responsbile Young Drivers) • <u>BOB</u> (VVN, TeamAlert, RYD) → De <u>BOB-campagne</u> wordt uitgevoerd in Limburg door het ROVL. • <u>Go Safe zonder invloed (Go Safe)</u> <p>Daarnaast verdient het aanbeveling aan te sluiten bij landelijke en provinciale campagnes over dit thema. Het thema moet regelmatig onder de aandacht worden gebracht van de diverse doelgroepen.</p>
Snelheid in het verkeer	<p><i>Voor dit thema wordt in de gemeente een programma uitgevoerd. Over de kwaliteit van het programma kan niets gezegd worden. Probeer het bereik nog te vergroten. Aanvullende maatregelen zijn nog wel gewenst.</i></p> <p><i>Zie 60 km/uur wegen. Voor dit thema is de doelgroep jongere automobilisten mogelijk relevant.</i></p>
Afleiding in het verkeer	<p><i>Voor dit thema wordt in de gemeente twee programma's uitgevoerd. De kwaliteit van een programma is heel goed, over de kwaliteit van het andere programma kan niets gezegd worden. Probeer het bereik nog te vergroten. Aanvullende maatregelen zijn nog wel gewenst.</i></p> <p>Mogelijke programma's voor afleiding in het verkeer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Go Safe zonder afleiding</u> • <u>Wheelie Pop</u> (VVN) • <u>3D Afleiding Bike</u> (Responsible Young Drivers) <p>Ook in de educatieprogramma's voor oudere (e-)fietsers zou afleiding nadrukkelijk aandacht moeten krijgen. Daarnaast verdient het ook hier aanbeveling aan te sluiten bij landelijke en provinciale campagnes over afleiding in het verkeer (denk aan de MONO campagne). Specifiek zou</p>

	aandacht uit moeten gaan naar de doelgroep rijbewijsbezitters en daarbinnen met name het zakelijke verkeer.
Verkeersovertreders	<p><i>Voor dit thema worden in de gemeente geen specifieke programma's uitgevoerd. Aanvullende maatregelen gewenst.</i></p> <p>Voor de aanpak van verkeersovertreders kan worden aangesloten bij de landelijke aanpak van bestuurders die opvallen door ernstige overtredingen in het kader van de zogenaamde Vorderingsprocedure. Deze procedure wordt uitgevoerd door het CBR en als onderdeel daarvan kunnen bestuurders worden verwezen naar educatieve maatregelen, zoals de <u>Educatieve Maatregel Gedrag (EMG)</u>.</p>

Onderbouwing advies aanvullende educatiemaatregelen

Het verbeteren van de verkeersveiligheid vraagt om een integrale aanpak. Eén van de middelen die ingezet kan worden is gedragsbeïnvloeding door middel van educatie en voorlichting. In deze paragraaf beschrijven we hoe het advies voor de aanvullende verkeerseducatiemaatregelen voor de gemeente Vaals tot stand is gekomen.

Van probleem naar doel en naar passende interventie

Voor effectieve gedragsbeïnvloeding is het maken van heldere strategische keuzes van groot belang. Daarbij helpt het om te werken volgens een gestructureerd stappenplan. De eerste stap daarin is het bestuderen van het probleemgedrag en de doelgroep. Op basis daarvan worden doelen en indicatoren opgesteld. Vervolgens dient een passende aanpak te worden gekozen en uitgewerkt. Daarna volgt de implementatie van de aanpak, en een belangrijke laatste stap is evaluatie.

De analyse van het probleemgedrag heeft in Vaals uitgemond in 7 risicothema's. Voor de meeste daarvan kunnen maatregelen op het gebied van verkeerseducatie een bijdrage leveren. Om tot onderbouwde keuzes te komen hebben we voor elk thema's het huidige aanbod van educatie bekeken. Dat geeft inzicht in eventuele leemtes. Mede op basis daarvan hebben we aanbevelingen gedaan voor de inzet van educatie.

Permanente Verkeerseducatie

Bij opstellen van de aanbevelingen sluiten we aan bij de uitgangspunten van de Permanente Verkeerseducatie (PVE). Volgens de gedachtegang van de PVE is het belangrijk om verkeersdeelnemers gedurende hun gehele 'verkeersleven' de benodigde kennis, vaardigheden en motivatie bij te brengen voor een veilige deelname aan het verkeer. Binnen PVE worden zes doelgroepen onderscheiden. De indeling in doelgroepen is gebaseerd op een combinatie van leeftijd en vervoersmodaliteit. Het gaat om:

- 0 tot 4 jaar
- 4 tot 12 jaar (primair onderwijs)
- 12 tot 16 jaar (voorgezet onderwijs)
- 16 tot circa 25 jaar (beginnende bestuurders)
- Circa 25 tot circa 60 jaar (rijbewijsbezitters)
- Circa 60 jaar en ouder (senioren)

Daarnaast is er sprake van algemene, doelgroep overstijgende problematiek, zoals voor de thema's rijden onder invloed en afleiding. Ook voor deze algemene thema's geldt overigens dat het voor een effectieve aanpak nodig is om af te stemmen op de specifieke doelgroep. Zo is afleiding op de fiets iets anders dan afleiding in de auto.

Hulpmiddelen: Toolkit en Checklist

Voor het selecteren van educatieve interventies zijn een aantal hulpmiddelen beschikbaar. Om te beginnen is er de [Toolkit Permanente Verkeerseducatie](#): een actueel overzicht van in Nederland beschikbare verkeerseducatieve programma's en materialen. Dit online instrument helpt werkers in het veld van verkeerseducatie om een keuze te maken uit het rijke aanbod. Er kan geselecteerd worden op onder andere doelgroep en thema.

Een groot deel van de projecten van de Toolkit PVE is getoetst met de Checklist Verkeerseducatie. Voor effectieve gedragsbeïnvloeding zijn heldere strategische keuzes van belang. Met behulp van de Checklist wordt via het beoordelen van 10 essentiële ontwikkelstappen in kaart gebracht of verkeerseducatieve interventies op een verantwoorde wijze zijn opgezet en vormgegeven, en of zij aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen. De eerste stappen hebben te maken met het analyseren van het probleemgedrag en van de doelgroep. Op basis daarvan worden concrete doelen gesteld om het probleemgedrag aan te pakken. Vervolgens dient een passende methodiek te worden gekozen en uitgewerkt. Daarna volgt de implementatie van de aanpak, en de belangrijke laatste stappen zijn proces- en effectevaluatie.

De score op de Checklist geeft een indicatie van de kwaliteit van de programma's. Er kunnen maximaal 50 sterren worden behaald, tussen de 1 en 5 op elke stap. Uitkomsten van de toetsingen zijn te vinden op de website van de Toolkit PVE.

Huidige aanbod verkeerseducatie

Op basis van gegevens van de provincie Limburg is om te beginnen een overzicht gemaakt van de in 2019 in Vaals uitgevoerde verkeerseducatieprogramma's, ingedeeld naar PVE-doelgroep (zie bijlage). Vervolgens is gekeken in welke mate de uitgevoerde programma's aansluiten bij de eerder opgesomde risicothema's. Dat laatste overzicht is terug te vinden in Tabel 2.

In Tabel 2 is aangegeven wat het bereik en de kwaliteit van de ingezette educatie/ voorlichting is geweest. Bij het samenstellen van Tabel 2 is er voor het scoren van het bereik gekeken welk deel van de doelgroep bereikt is. De volgende scores zijn gehanteerd: 0 = geen bereik (geen activiteiten uitgevoerd); - = onvoldoende bereik (project slechts een of enkele malen uitgevoerd); -/+ = beperkt bereik (slechts klein deel van de doelgroep bereikt, bijvoorbeeld project uitgevoerd op beperkt aantal scholen) en + (substantieel deel van de doelgroep bereikt). De kwaliteit van de ingezette programma's is gebaseerd op het aantal sterren dat op de Checklist Verkeerseducatie is behaald: ++ = 46 - 50 sterren; + = 41 - 45 sterren; +/- = 36 - 40 sterren; - = 35 - 30 sterren; -- = minder dan 30 sterren. Programma's die niet getoetst zijn met de Checklist Verkeerseducatie, kunnen wij niet beoordelen op kwaliteit. Deze programma's krijgen een 0 toegekend. Dit hoeft echter niet automatisch te betekenen dat het programma van onvoldoende kwaliteit is.

Op basis van Tabel 2 kan worden geconcludeerd, dat de ingezette verkeerseducatie zich met name richt op het risicothema Fiets. Deze verkeerseducatie is voor de doelgroepen basis- en middelbaaronderwijs en bevat programma's als 'Streetwise' van de ANWB, 'Op de fiets? ... Even niets!' van VVN en 'Veilig op Weg' van VVN. Een programma dat bij de risicothema's Fiets en Afleiding in het verkeer hoort, is de 'Mono-campagne' van VVN. Voor het risicothema Ouderen en oudere fietser wordt het programma 'Opfriscursussen' van VVN gegeven.

Tabel 2 Overzicht van uitgevoerde verkeerseducatie en voorlichting naar risicothema in 2019 in de gemeente Vaals

Risicothema	Projecten	Bereik in €*	Kwaliteit
-------------	-----------	--------------	-----------

1: 60 km/u wegen	Geen specifieke projecten	0	0
2: Fiets en e-bike	Veilige schoolomgeving – VVN	€1.000	0
	Veilig op weg - VVN	€1.425	++
	Op de fiets? ... Even niets! - VVN	€200	++
	Verkeersquiz - VVN	€1.060	-
	Streetwise - ANWB	€1.500	++
	Smart op de fiets – ROVL	€405	0
	Mono-campagne – VVN	€280	++
3: Ouderen	Opfriscursussen – VVN	€1.600	-/+
4: Rijden onder invloed	Promoteam - VVN	€200	0
5: Snelheid in het verkeer	Samenwerken in de buurten - VVN	€1.200	0
6: Afleiding in het verkeer	Smart op de fiets – ROVL	€405	0
	Mono-campagne – VVN	€280	++
7: Verkeersovertreders	Geen specifieke projecten	0	0

*Voor de projecten waren geen gegevens beschikbaar over het aantal uitvoeringen, dan wel het aantal bereikte deelnemers. Daarom is het bereik uitgedrukt in subsidiebedrag. Het genoemde bedrag in de tabel is het totale subsidiebedrag voor alle gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland (behalve Maastricht) gedeeld door vijf.

Overzicht verkeerseducatieprogramma's 2019

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de in 2019 in Vaals uitgevoerde verkeerseducatieprogramma's. Voor het bereik is informatie aangeleverd over het subsidiebedrag voor alle programma's.

Tabel 3 Overzicht van uitgevoerde verkeerseducatie en voorlichting naar doelgroep in 2019 in de gemeente Vaals

Naam project	Naam producent	Doelgroep						Bereik in €* 1000	Toolkit	Getoets t	Score
		0-4	4-12 (BO)	12-16 (VO)	16-25	25-60	>60				
Veilige schoolomgeving	VVN	x	x					1000	Nee	Nee	-
Veilig op Weg	VVN	x	x					1425	Ja	Ja	48
Verkeersbrigadiers	VVN	x	x					1200	Nee	Nee	-
Op de fiets? Even niets!	VVN		x					200	Ja	Ja	48
Verkeersquiz	VVN	x	x					1060	Ja	Ja	34
Streetwise	ANWB		x					1500	Ja	Ja	46

Smart op de fiets	ROVL	x	x					405	Nee	Nee	-
Samenwerken in de buurten	VVN					x		1200	Nee	Nee	-
Mono-campagne	VVN	x	x	x	x	x	x	280	Ja	Ja	50
Ondersteuning campagnekalender (vernieuwing posterborden)	-					x		4000	Nee	Nee	-
Promoteam VVN	VVN				x	x		200	Nee	Nee	-
Opfriscursussen VVN incl. Praktijklessen en/of Fietsveilig Senioren (in samenspraak met VVN in te vullen)	VVN						x	1600	Ja	Ja	39